

**ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ДАНИЛА ГАЛИЦЬКОГО**

Кафедра акушерства та гінекології

ЗАТВЕРДЖУЮ

Перший проректор
з науково-педагогічної роботи
член-кор. НАМН України,
проф. М.Р.Гжегоцький

« 26 » березня 2021 р.

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
вибіркової дисципліни
«Виробнича лікарська практика в пологовому відділенні»

Освітньо-кваліфікаційний рівень: магістр

Галузь знань: 22 – охорона здоров'я

Спеціальність 222 «Медицина»

Факультет, курс: медичний факультет, 4 курс

Обговорено та ухвалено
на засіданні кафедри
акушерства та гінекології
Протокол № 6/79
від « 26 » березня 2021 р.

Завідувач кафедри

член-кор. НАМН України,
проф. Л.Б.Маркін

Затверджено
профільною методичною комісією
з хірургічних дисциплін
Протокол № 11
від «15» квітня 2021 р.

Голова профільної методичної комісії

проф. В.П.Андрущенко

Львів 2021

**ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ДАНИЛА ГАЛИЦЬКОГО**

Кафедра акушерства та гінекології

ЗАТВЕРДЖУЮ

Перший проректор
з науково-педагогічної роботи
член-кор. НАМН України,
проф. М.Р.Гжегоцький

« _____ » _____ 2021 __ р.

**РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
вибіркової дисципліни
«Виробнича лікарська практика в пологовому відділенні»**

Освітньо-кваліфікаційний рівень: магістр

Галузь знань: 22 – охорона здоров'я

Спеціальність 222 «Медицина»

Факультет, курс: медичний факультет, 4 курс

Обговорено та ухвалено
на засіданні кафедри
акушерства та гінекології
Протокол № 6/79
від « 26 » березня 2021 р.

Завідувач кафедри

член-кор. НАМН України,
проф. Л.Б.Маркін

Затверджено
профільною методичною комісією
з хірургічних дисциплін
Протокол № 11
від «15» квітня 2021 р.

Голова профільної методичної комісії

проф. В.П.Андрющенко

Львів 2021

Оновлену робочу навчальну програму підготували:

Маркін Л.Б. – член-кор. НАМН України, д. мед. н., професор, завідувач кафедри акушерства та гінекології Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького;

Шахова О.В. – к. мед. н., доцент кафедри акушерства та гінекології Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького, відповідальна за проведення лікарської виробничої практики;

Яценко Л.М. – к. мед. н., доцент кафедри акушерства та гінекології Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького;

Ісаєва К.Ю. – к. мед. н., доцент кафедри акушерства та гінекології Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького;

Кунинець Г.Я. – к. мед. н., доцент кафедри акушерства та гінекології Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького;

Фартушок Т.В. – к. мед. н., доцент кафедри акушерства та гінекології Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького;

Дорошенко-Кравчик М.В. – к. мед. н., доцент кафедри акушерства та гінекології Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького;

Зміни та доповнення до програми навчальної дисципліни на 2021-2022 н.р.

№	Зміст внесених змін (доповнень)	Дата і № протоколу засідання кафедри	Примітки
1.	Оновлено перелік рекомендованої літератури сучасними джерелами українською та англійською мовами	Протокол № 6/79 від « 26 » березня 2021 р.	
2.	Внесено питання впливу COVID-19 на репродуктивне здоров'я жінки.	Протокол № 6/79 від « 26 » березня 2021 р.	

Завідувач кафедри
акушерства та гінекології
д.мед.наук.. член-кор.НАМН України,
проф. Л.Б.Маркін

ВСТУП

Програма вивчення навчальної дисципліни «Виробнича лікарська практика в пологовому відділенні» складена відповідно до Стандарту вищої освіти України другого рівня вищої освіти з підготовки магістрів

(назва рівня вищої освіти)

галузі знань 22 – охорона здоров'я

(шифр і назва галузі знань)

спеціальності 222 «Медицина»

(код і найменування спеціальності)

спеціалізації(-й).

(код і найменування спеціалізації)

освітньої програми Освітньо-професійна програма другого рівня вищої освіти з підготовки магістрів

(найменування освітньої програми)

Опис навчальної дисципліни (анотація) Виробнича практика студентів вищих медичних навчальних закладів III-IV рівнів акредитації є важливою ланкою в підготовці лікаря і невід'ємною частиною навчального процесу.

Відповідно до навчального плану, проходження лікарської практики передбачено у VIII семестрі, коли студентом набуті відповідні знання з основних клінічних дисциплін: внутрішньої медицини, хірургії, педіатрії та акушерства.

Практика студентів медичних факультетів проводиться в якості помічника лікаря пологового (акушерсько-гінекологічного) відділення. Виробнича практика студентів IV курсу проводиться після закінчення семестру. Увесь час практики є самостійною роботою студентів, яка контролюється і оцінюється керівниками – від ЛПЗ та кафедри. Студенти, які не виконали програму виробничої практики з акушерства без поважних причин, отримали незадовільну оцінку за практику і не ліквідували академічну заборгованість до початку наступного семестру, відраховуються з Університету.

В якості баз виробничої практики можуть виступати акушерсько-гінекологічні відділення I, II, III рівня надання допомоги.

Структура навчальної дисципліни	Кількість кредитів, годин, з них			Рік навчання семестр	Вид контролю	
	Всього	Аудиторних				СРС
		Лекцій (годин)	Практичних занять (год.)			
Назва дисципліни: «Виробнича лікарська практика в пологовому відділенні» (вибіркова)	6,0 кредитів / 180 год.	0	0	180	4 курс (VIII семестр)	Диференційований залік

Предметом вивчення навчальної дисципліни є анатомо-фізіологічні особливості жіночого організму, захворювання статевих органів жінки, фізіологічні і патологічні процеси, які відбуваються в організмі жінки, пов'язані з зачаттям, вагітністю, пологамі і післяпологовим періодом, методи їх діагностики, профілактики та лікування.

Міждисциплінарні зв'язки: відповідно до навчального плану, вивчення навчальної дисципліни здійснюється, коли студентом набуті відповідні знання з основних базових

дисциплін. Навчальна дисципліна базується на знаннях отриманих студентами при вивченні медичної біології, нормальної та патологічної анатомії, топографічної анатомії, нормальної та патологічної фізіології репродуктивної системи жінки, гістології та ембріології, мікробіології, фармакології, клінічної генетики, внутрішніх, професійних та інфекційних хвороб, хірургічних хвороб, гігієни, соціальної медицини, організації та економіки охорони здоров'я й інтегрується з цими дисциплінами.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни « Виробнича лікарська практика в пологовому відділенні» є закріплення знань і практичних навичок, одержаних при вивченні основних клінічних і теоретичних дисциплін та їх подальшого поглиблення й удосконалення під час роботи в лікувально-профілактичних закладах, а також ознайомлення з роботою лікаря в умовах майбутньої діяльності на базах міських та обласних лікувально-профілактичних закладів з організацією лікувальної та протиепідемічної роботи, з основами етики й медичної деонтології для набуття та закріплення навичок санітарно-просвітницької роботи, основами організації охорони здоров'я.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «Виробнича лікарська практика в пологовому відділенні» є закріплення практичних навичок в межах цілей, визначених у освітньо-професійній програмі підготовки фахівця другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 22 «Охорона здоров'я», спеціальності 222 «Медицина».

1.3 Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна (взаємозв'язок з нормативним змістом підготовки здобувачів вищої освіти, сформульованим у термінах результатів навчання у Стандарті).

Згідно з вимогами стандарту дисципліна забезпечує набуття студентами **компетентностей**:

Інтегральні компетентності:

Здатність розв'язувати типові та складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у професійній діяльності у галузі охорони здоров'я, або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується комплексністю та невизначеністю умов та вимог.

Загальні компетентності:

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК2. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК4. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК5. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК7. Здатність працювати в команді.

ЗК8. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК9. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК10. Здатність спілкуватись іноземною мовою.

ЗК11. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК12. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.

ЗК13. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК15. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

ФК1. Навички опитування та клінічного обстеження пацієнта.

- ФК2. Здатність до визначення необхідного переліку лабораторних та інструментальних досліджень і оцінки їх результатів.
- ФК3. Здатність до встановлення попереднього та клінічного діагнозу захворювання.
- ФК4. Здатність до визначення необхідного режиму праці та відпочинку при лікуванні захворювань.
- ФК5. Здатність до визначення характеру харчування при лікуванні захворювань.
- ФК6. Здатність до визначення принципів та характеру лікування захворювань.
- ФК7. Здатність до діагностування невідкладних станів.
- ФК8. Здатність до визначення тактики надання екстреної медичної допомоги.
- ФК9. Навички надання екстреної медичної допомоги.
- ФК11. Навички виконання медичних маніпуляцій.
- ФК12. Здатність до визначення тактики ведення фізіологічної вагітності, фізіологічних пологів та післяпологового періоду. Навички консультування з питань планування сім'ї та підбору метода контрацепції.
- ФК13. Здатність до проведення профілактичних заходів.
- ФК15. Здатність до визначення тактики ведення осіб, що підлягають диспансерному нагляду.
- ФК17. Здатність до ведення медичної документації.

Матриця компетентностей

№	Компетентність	Знання	Уміння	Комунікація	Автономія та відповідальність
	Загальні компетенції				
1.	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.	+	+	+	+
2.	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.	+	+	+	+
3.	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.	+	+	+	+
4.	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.	+	+	+	+
5.	Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.	+	+	+	+
6.	Здатність приймати обґрунтовані рішення.		+		+
7.	Здатність працювати в команді.			+	+
8.	Навички міжособистісної взаємодії.			+	+
9.	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.	+	+	+	+
10.	Здатність спілкуватись іноземною мовою.	+	+	+	+
11.	Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.	+	+	+	+
12.	Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.	+	+	+	+
13.	Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.	+	+	+	+
14.	Прагнення до збереження навколишнього середовища.	+	+	+	+
15.	Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).		+	+	+
	Спеціальні (фахові) компетенції				

1.	Навички опитування та клінічного обстеження пацієнта.	+	+	+	+
2.	Здатність до визначення необхідного переліку лабораторних та інструментальних досліджень і оцінки їх результатів.	+	+		+
3.	Здатність до встановлення попереднього та клінічного діагнозу захворювання.	+	+	+	+
4.	Здатність до визначення необхідного режиму праці та відпочинку при лікуванні захворювань.	+	+	+	+
5.	Здатність до визначення характеру харчування при лікуванні захворювань.	+	+	+	+
6.	Здатність до визначення принципів та характеру лікування захворювань.	+	+	+	+
7.	Здатність до діагностування невідкладних станів.	+	+	+	+
8.	Здатність до визначення тактики надання екстреної медичної допомоги.	+	+	+	+
9.	Навички надання екстреної медичної допомоги	+	+	+	+
11.	Навички виконання медичних маніпуляцій.	+	+	+	+
12.	Здатність до визначення тактики ведення фізіологічної вагітності, фізіологічних пологів та післяпологового періоду.	+	+	+	+
12.	Навички консультування з питань планування сім'ї та підбору метода контрацепції.		+	+	+
13.	Здатність до проведення профілактичних заходів.	+	+	+	+
15.	Здатність до визначення тактики ведення осіб, що підлягають диспансерному нагляду.	+	+	+	+
17.	Здатність до ведення медичної документації.	+	+	+	+
	Інтегральні компетенції				
	Здатність розв'язувати типові та складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у професійній діяльності у галузі охорони здоров'я, або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується комплексністю та невизначеністю умов та вимог.	+	+	+	+

Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 6 кредитів ЄКТС 180 годин (4 робочих тижні, 20 робочих днів).

№ з/п		Кількість годин
1	Структура та організація роботи пологового відділення; обсяг та форми роботи лікаря акушера-гінеколога	2
2	Робота в приймальному відділенні	30
3	Робота у відділенні невиношування вагітності (гінекологічному відділенні)	40
4	Робота в відділенні патології вагітності	40
5	Робота в акушерському відділенні (пологовий зал, післяпологове	64

5.1	відділення) з них Чергування в пологовому відділенні	12+12
6	Дифзалік	4
	Разом	180

Студент повинен знати:

Анатомію та фізіологію жіночої репродуктивної системи
 Фізіологію вагітності
 Фізіологічні зміни в організмі жінки під час вагітності
 Зміни лабораторних показників під час вагітності (по триместрах)
 Фізіологію пологів, біомеханізм пологів
 Ознаки початку пологів
 Фізіологію післяпологового періоду
 Методи контрацепції
 Алгоритм дій при невідкладних станах в акушерстві

Студент повинен вміти

Визначати ознаки вагітності
 Діагностувати вагітність
 Проводити зовнішнє обстеження вагітної
 Визначати термін вагітності, передбачуваний термін пологів
 Визначати передбачувану масу плода
 Інтерпретувати результати лабораторних методів обстеження
 Інтерпретувати результати інструментальних методів обстеження (КТГ, УЗД, БПІ, доплерометрія)
 Вести фізіологічні пологи та післяпологовий період
 Асистувати при оперативних втручаннях
 Заповнювати медичну документацію (в т.ч. партограму), вносити дані в медичні електронні системи (e-Helsi)

**ПЕРЕЛІК УМІНЬ І НАВИЧОК,
 ЯКІ МАЄ НАБУТИ СТУДЕНТ ПІД ЧАС ПРАКТИКИ
 ТА ЇХ ОЦІНЮВАННЯ У БАЛАХ**

№	Перелік навичок та вмінь	Мінімальна кількість маніпуляцій	Кількість балів
1-3	Збір анамнезу, оцінка скарг пацієнтки <ul style="list-style-type: none"> - визначення терміну вагітності - визначення передбачуваного терміну пологів - визначення ознак початку пологів 	10	3-5 3-5 3-5
4-8	Зовнішнє обстеження вагітної: <ul style="list-style-type: none"> - вимірювання зовнішніх розмірів тазу - визначення справжньої кон'югати - визначення членорозташування плода (прийоми Леопольда) - вимірювання висоти стояння дна матки - визначення передбачуваної маси плода 	10	3-5 3-5 3-5 3-5 3-5

9	Оцінка загальноклінічних методів обстеження (ЗАК, ЗАС, коагулограма, біохімічний аналіз крові тощо)	20	3-5
10	Визначення допустимої фізіологічної крововтрати в пологах	10	3-5
11	Внутрішнє акушерське обстеження (під час вагітності, в пологах)	5	3-5
12	Огляд шийки матки в дзеркалах, визначення ознак підтікання навколоплодових вод	5	3-5
13	Визначення ступеню чистоти піхви	5	3-5
14	Запис та інтерпретація КТГ	5	3-5
15	Оцінка результатів КТГ, УЗД, БПП, доплерометрії	5	3-5
16	Оцінка динаміки пологової діяльності (партограма)	5	3-5
17	Ведення III періоду пологів (ознаки відділення плаценти, активна тактика, очікувальна тактика)	5	3-5
18	Візуальна оцінка крововтрати	2	3-5
19	Асистенція під час операції	1	3-5
20	Оцінка новонародженого по шкалі Апгар	5	3-5
21	Ведення післяпологового періоду, оцінка інволюції матки	10	3-5
22	Довенне введення лікарських препаратів	10	3-5
23	Провести бесіду з породіллею про переваги, принципи, правила грудного годування, методи післяпологової контрацепції	5	3-5
24	Чергування	2 по 12 год	3-5

Примітка:

0 балів – студент припускається суттєвих помилок під час відповіді та виконання практичних навичок;

3 бали – студент засвоїв теоретичний матеріал, має задовільну практичну підготовку, але припускається помилок у виконанні маніпуляції, інтерпретації результатів додаткових методів дослідження;

4 бали – студент засвоїв теоретичний матеріал, вміє методично правильно обстежувати хворого, виконувати діагностичні та лікувальні маніпуляції, але припускається окремих неточностей у відповіді та виконанні практичних навичок;

5 балів – студент досконало засвоїв теоретичний матеріал, методично правильно обстежує хворого, виконує діагностичні та лікувальні маніпуляції.

Методи контролю При вивченні навчальної дисципліни «Виробнича лікарська практика в пологовому відділенні» застосовують наступні види контролю:

1. Поточний контроль з використанням стандартизованих методів діагностики знань, умінь та навичок.

2. Підсумковий контроль.

Оцінювання виробничої практики проводиться за традиційною (чотирибальною) та 200-бальною шкалою. Оцінка за практику складається з суми балів за виконання студентом практичних навичок (поточний контроль), які перевіряються безпосереднім керівником від бази практики (120-72 бали), та балів за підсумковий контроль, що виставляються при проведенні диференційованого заліку (максимум 80 балів – мінімум 50 балів).

Поточний контроль здійснюється щоденно відповідно конкретним цілям теми шляхом визначення рівня набутих практичних навичок. При оцінюванні поточної діяльності студента з виробничої практики з акушерства критерієм якості є засвоєння практичних навичок, вмінь, знань, передбачених програмою: перевірка правильності виконання завдань, визначення рівня набутих практичних навичок - збирання анамнезу і проведення об'єктивного обстеження, оцінка результатів основних лабораторних і інструментальних досліджень, обґрунтування діагнозу і призначень, вміння асистувати та приймати нормальні пологи; асистувати при операціях, особливо ургентних; правильно заповнювати історії пологів.

Формою підсумкового контролю з дисципліни «Виробнича лікарська практика в пологовому відділенні» відповідно до навчального плану є диференційований залік.

До підсумкового контролю допускаються студенти, які виконали програму виробничої практики, мають належно оформлені звітні документи та отримали за поточну діяльність не менше 72 балів.

Підсумковий контроль виробничої (лікарської) практики студентів IV курсу передбачає демонстрацію вмінь і практичних навичок по кожному розділу і вирішення 80 тестових завдань на платформі дистанційного навчання *mis*.

Максимальна кількість балів, яку може отримати студент під час підсумкового контролю, становить 80 балів при цьому:

Підсумковий контроль вважається захищеним, якщо студент набрав не менше 50 балів.

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент з виробничої практики з акушерства становить 200 балів (120 балів за поточну діяльність + 80 балів за диференційований залік).

Мінімальна кількість балів, яку може набрати студент при складанні підсумкового контролю, становить 122 бали (72 бали за поточну діяльність + 50 балів за диференційований залік).

Бали з дисципліни «Виробнича лікарська практика в пологовому відділенні» незалежно конвертуються як в шкалу ECTS, так і в 4-бальну шкалу. Бали шкали ECTS у 4-бальну шкалу не конвертуються і навпаки.

Бали студентів, які навчаються за спеціальністю 222 «Медицина», з урахуванням кількості балів, набраних з дисципліни, ранжуються за шкалою ECTS таким чином:

Оцінка ECTS	Статистичний показник
A	Найкращі 10 % студентів
B	Наступні 25 % студентів
C	Наступні 30 % студентів
D	Наступні 25 % студентів
E	Останні 10 % студентів

Бали з виробничої практики з акушерства для студентів, які успішно виконали програму конвертуються у традиційну 4-бальну шкалу за абсолютними критеріями, які наведено у таблиці:

Бали з дисципліни	Оцінка за 4-ри бальною шкалою
Від 170 до 200 балів	5
Від 140 до 169 балів	4
Від 139 балів до 122 балів	3
Нижче 122 балів	2

Методичне забезпечення

Методичні розробки з практики

Електронний банк тестових завдань, ситуаційні завдання.

Набір таблиць за всіма розділами акушерства та гінекології.

Муляжі та фантоми.

Рекомендована література

Основна

1. Маркін Л.Б., Коритко О.О., Попович А.І., Шахова О.В., Святоцька О.В., Кунинець Г.Я.Пилипчук І.С.,Флуд В.В.Методичні рекомендації виробничої практики студентів 4 курсу медичного факультету з акушерства-Львів, 2016.
2. Маркін Л.Б.,КориткоО.О.,Попович А.І.,ШаховаО.В.,Святоцька О.В.Кунинець Г.Я.Пилипчук І.С.,Флуд В.В.Методичні рекомендації виробничої практики студентів 4 курсу медичного факультету з акушерства-Львів, 2011
3. Маркін Л.Б., Шахова О.В. та співавт. Мала студентська енциклопедія з акушерства та гінекології. – 2014. – Львів, Посвіт
4. Gynecology: підручник англійською мовою (edit by I.V. Ventskivska).- К.: Medicine,2010.-160 p.
5. Obstetrics: підручник англійською мовою (edit by I.V. Ventskivska).- К.: Medicine,2008.-334 p.
6. Акушерство і гінекологія (у 2-х книгах): підручник (за ред. Грищенко В.І., Щербини М.О.)// Книга І Акушерство.-К.: Медицина, 2011.- 422 с.; Книга ІІ Гінекологія. - К. Медицина,2011.- 375
7. Запорожан В.М., Чайка В.К., Маркін Л.Б. Акушерство і гінекологія (у 4-х томах): національний підручник: 2013

Додаткова

1. Запорожан В.М., Міщенко В.П. Акушерська патологія: атлас, навчальний посібник. - Одеса:Одеський медуніверситет,2005.- 292 с.
2. Запорожан В.М., Цегельський М.Р. Гінекологічна патологія: атлас, навчальний посібник. - Одеса:Одеський медуніверситет,2002
3. Запорожан В.М. Оперативна гінекологія: навчальний посібник. - Одеса:Одеський медуніверситет,2006.- 292 с.
4. Клінічні аспекти сучасної перинатології: навчально-методичний посібник (за ред. Вдовиченко Ю.П.).- К., 2005.
5. Медведь В.І. Вибрані лекції з екстрагенітальної патології вагітних. - К., 2010.- 239 с.
6. Методи контрацепції відповідно до періодів життя: навчальний посібник.- К., 2013.- 255 с.
7. Невідкладні стани в акушерстві: навчальний посібник (Венцківський Б.М., Камінський В.В., Грищенко В.І. та ін.).- К.:Золотые ворота, 2010.-246 с.
8. Норвитц Єррол Р., Шордж Джон О. Наглядные акушерство и гинекология (перевод с английского).- М.: ГЭОТАР - МЕД, 2003.-141 с.
9. Патологічне акушерство: навчальний посібник (Венцківський Б.М., Камінський В.В., Грищенко В.В. та ін.).- К.: Чайка-Всесвіт, 2009.-300 с.
10. Сучасні аспекти планування сім'ї: навчальний посібник.- К.,2012.-307с.
11. Essential Antenatal, Perinatal and Postpartum Care. WHO EURO, Copenhagen,2003
12. Pregnancy, Childbirth, Postpartum and Newborn Care: A guide for essential practice. WHO, Geneva,2006
13. Діючі «Клінічні протоколи» затверджені наказом МОЗ України з акушерства і гінекології

Інформаційні ресурси

1. <http://misa.meduniv.lviv.ua/course/view.php?id=2084>
2. <http://www.library.gov.ua/>
3. <http://www.med2000.ru/article/article118.htm>

Додатки

до робочої програми

«Виробнича лікарська практика в пологовому відділенні»

Додаток 1 Щоденник практики

Додаток 2 Партограма

Додаток 3 Історія вагітності та пологів